

- Nyctea scandiaca* (L.), Snowy Owl. Rather common winter-visitor, arriving already Oct., increasing until Dec. and observed until the beginning of April.
- Corvus corax* L., Raven. Resident, but scarce. On April 2, the nests contained eggs.
- Oenanthe oenanthe* (L.), Wheatear. Arrival in spring: May 9.
- Carduelis flammea* (L.), Redpoll. Common on migration still in Oct., large flocks observed Dec., Jan. and March and a good deal spend probably the winter here.
- Plectrophenax nivalis* (L.), Snow-Bunting. Many specimens still seen in Nov. A few birds were observed March 15. Main arrival in spring: April 4, which is 5-6 days earlier than usually.

Tordmulekatastrofen och populationens decimering i Finland.

Af LARS V. HAARTMAN.

(With a summary in English: The catastrophic decrease in the population
of the Razorbill (*Alca torda* L.) in Finland).

Medan tordmulestammens plötsliga decimering under de första åren av innevarande decennium har tilldragit sig ett rätt stort intresse både i Danmark (SALOMONSEN 1941, 1943) och Sverige (EMSING, WAHLIN 1942, 1943, 1944) föreligger inga mer utförliga rapporter om hur förhållandena har gestaltat sig vid de finländska kusterna. Följande rader har till uppgift att i någon mån fylla denna lucka. Tyvärr var det under kriget i stort sett omöjligt att bedriva undersökningar i den marina skärgården, där tordmulen häckar.

Tordmulen (*Alca torda* L.) förekommer i Finland spridd längs både Bottniska och Finska vikens kuster. Kolonier på mer än 100 par var t. o. m. före 1940 sällsynta, ehuru stammen påtagligen var stadd i tillväxt. Den kalla vintern 1939-1940 medförde ett plötsligt bakslag.

Jag har lyckats erhålla uppgifter om tordmulestammens utveckling inom tre skilda områden, i S.W. Finland och i W. och E. delen av Finska viken. Från Bottniska viken föreligger inga uppgifter.

1. Skärgården utanför Nystad i norra delen av S.W. Finlands skärgårdshav. Området undersöktes redan före kriget (v. HAARTMAN 1945). Antalet par på några av de viktigaste häckplatserna har varit följande:

	1938	1939	1940	1946
Gadden	50	?	1	3
Medelklubb	?	70	10	4
Vitörn (med närmast kringliggande skär).	15	?	?	4

En katastrofal nedgång har alltså inträffat mellan häcknings-säsongerna 1939 och 1940. Sedan dess har stammen kanske ytterligare reducerats något.

2. Skärgården utanför Tvärminne Zoologiska Station, W. om Hangö udd. Under sommaren och hösten 1941 förekom här stridshandlingar, men fågelfaunan tyckes inte ha lidit nämnvärt. En del arter är t. o. m. talrikare än förr. Tordmulestammen har dock decimerats mycket starkt. De första uppgifterna om stammens styrka härstammar från SUNDSTRÖM. Senare uppgifter har publicerats av AHLQVIST & FABRICIUS och LAMPPIO. Mag. phil. E. FABRICIUS och K. PURASJOKI har godhetsfullt kompletterat dessa uppgifter. En lycklig tillfällighet gjorde, att en biolog, mag. phil. H. LUTHER, under krigsåren upprepade gånger kom att färdas förbi de viktigaste häckplatserna i motorbåt, men utan att kunna upptäcka en enda tordmule. — Populationens utveckling belyses av nedanstående tabell:

	1921	30	34	36	37	38	39	42—44	45	46
Skarvkyrkan	10	10	4	15	3	4	4	—	—	—
Jussarö Äggharur	?	?	?	80	50	?	30?	—	?	1
Slätlandet	?	?	?	10	?	?	1-2	?	?	—
Sandharun	1	?	?	10	?	?	?	—	?	—

3. Aspskärs fågelskyddsområde utanför Lovisa. För att få en bild av beståndet i östra delen av Finska viken besökte jag 1946 Aspskären på en exkursion. Tyvärr nåddes den bästa kolonin, Haverörn, så sent på kvällen, att tordmularna redan hade sökt nattkvarter under stenblocken. Genom att bulna på

hällarna med käppar lyckades dock min färdkamrat, artisten J. GRÖNVALL, och jag skrämma ut 30 fåglar. Av exkrementerna och ungarnas pip att döma var kolonin rätt individrik. FORSIUS uppger antalet tordmular år 1929 till 60 ind., men enl. artisten GRÖNVALL var antalet under åren före kriget mycket större, så att tordmular och tobisgrisslor tillsammans uppgick till 450 par, varav minst hälften kom på de förras andel. Enligt min uppfattning kan kolonin år 1946 inte ha uppgått till 50 par och i ingen händelse 100 par, men minskningen är i varje händelse mindre än i de andra undersökta finländska kolonierna. — På en annan häckplats, Österskär, fanns det 1946 endast 1-2 par. År 1929 uppskattade FORSIUS antalet till 60-70 ind., för åren före kriget föreligger inga siffror.

Beträffande orsakerna till decimeringen är jag fullt ense med SALOMONSEN och WAHLIN, att tordmulen måste ha träffats av en katastrof under de svåra isvintrarna 1939-40 och 1941-42. De finländska tordmularna synes enl. tillgängliga ringmärkningsresultat överhuvud inte lämna Östersjöbäckenet. Under sådana omständigheter är det inte svårt att föreställa sig, vilka följder Östersjöns tillfrysning måste få för stammen.

Jakt på tordmule är inte tillåten enl. finländsk jaktlag.

SUMMARY IN ENGLISH

The catastrophic decrease in the population of the Razorbill (*Alca torda* L.) in Finland.

During the period 1930—39 the Razorbill (*Alca torda* L.) appeared to increase in number along the coasts of Finland. After the cold winters 1939/40 and 1941/42 a very marked decrease could be observed just as in the other parts of the Baltic breeding-area of the Razorbill. The decline in S.W. Finland and the western parts of the Finnish Bay appears from the tables. In the eastern parts of the Finnish Bay the decrease was probably somewhat smaller. All recoveries of Razorbills ringed in Finland are made in the Baltic Sea, and the freezing of this sea must be the cause of the catastrophic decrease in the Razorbills.

Literatur.

- AHLQVIST, H. & FABRICIUS, E. 1938: Die Vögel des äusseren Schärenhofes zwischen Tvärminne und Jussarö. — *Ornis Fennica* **15**.
- EMSING, C. 1942: Sällsynta häckfåglar vid Västerbottenkusten. — *Svensk Jakt* **80**.
- FORSIUS, I. 1929: Anteckningar från en resa till Aspskär. — *Ornis Fennica* **6**.
- V. HAARTMAN, L. 1945: Zur Biologie der Wasser- und Ufervögel im Schärenmeer Südwest-Finnlands. — *Acta Zool. Fenn.* **44**.
- LAMPIO, T. 1946: Tvärminnen eläintieteellisen aseman ja sen lähiympäristön linnuston viimeaikaisesta kehityksestä. — *Ornis Fennica* **23**.
- SALOMONSEN, F. 1941: Nogle Reservaters Fuglebestand 1940. — *Dansk Ornith. For. Tidsskr.* **35**.
- 1943: Fugletællinger 1936—1942 paa Hirsholmene og Christiansø. — *Dansk Ornith. For. Tidsskr.* **37**.
- SUNDSTRÖM, K. E. 1927: Ökologisch-geographische Studien über die Vogel-fauna der Gegend von Ekenäs. — *Acta Zool. Fenn.* **3**.
- WAHLIN, B. 1942: Om den svenska tordmulestammens decimering. — *Svensk Jakt* **80**.
- 1943: Om den svenska tordmulestammens decimering. — *Dansk Ornith. For. Tidsskr.* **37**.
- 1944: Tordmuleinventeringen. — *Svensk Jakt* **82**.

Fløjlsandens (*Melanitta fusca* (L.)) Stemme, en hidtil uløst Gaade.

Af ROY CORFIXSEN.

(With a Summary in English: The voice of the Velvet-Scoter, *Melanitta fusca* (L.).)

Overlæge O. HELMS skrev i sin Bog "Danske Fugle ved Stranden": Det har tidligere været Tvivl underkastet, hvorvidt det var Sortanden eller Fløjlsanden, der var den rigtige "Himmelhund" — et Navn, som de iøvrigt begge bærer — men det er nu fastslaaet, at det er Sortanden, der frembringer den Lyd, der minder om et fjernt Hundeglam, medens Fløjlsandens Stemme er et grovt Skrig, der skal minde om Raagens; det er blot besynderligt, at man saa at sige aldrig hører et saadant Skrig fra Luften, medens man Tusinder af Gange hører Sortandens Toner".

Jeg har ofte hørt Sortænderne om Aftenen eller om Natten paa deres Vej mod N.Ø. eller S.V., og det har forekommet mig